St. 127 ... v gotovini (Conto corrente con la posta) V Trstu, v soboto 30. maja 1925. Posamezna številka 20 cent. Letnik L

Knjižnica Jugoslavija

Izhaja, izvzemši pon... zjutraj. Uredništvo: ul... Asiškega št. 20, I. ... pisma se ne spre... ne vračajo. — Prof. F. Peric. — ... Edinost. Tisk tiskarne Edinost. Naročnina znaša za mesec L 7.— ... 16.50, pol leta L 32.— in celo leto L 60.— Za inozemstvo mesečno 5 lir ... — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2.—. Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2.— Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20. I. nad. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Sestanek Mussolini-D'Annunzio

Veliko pozornost je vzbudila v italijanskijavnosti že sama vest o nameri ministrskega predsednika Mussolinija, da obišče pesnika D'Annunzija. Ta poslednji se je, kakor znano po tistih hrupnih dogodkih na Reki in poznejših umaknil v vilo Vittoriale v Gardone — Riviera ob Gardskem jezeru. Tedaj se je splošno govorilo, da se hoče D'Annunzio popolnoma umakniti iz javnega življenja ter se zopet posvetiti izključno svojemu tihemu pesniškemu snovanju.

Glasom tolmačenja od vladne strani bi imel ta obisk Mussolinija pri D'Annunziju dvojen namen: da sprejme Vittoriale, ki ga je pesnik poklonil narodu in ki se ima proglasiti za naroden spomenik, potem pa, da hoče Mussolini preživeti tam par dni v miru in odtegnjen težavam vsakdanjega javnega življenja. Radi tega da tudi fašistom ne bo dovoljen vstop v Vittoriale.

Poročila iz Gardone - Riviera so sporočala, da je bilo srečanje med obema «kondotieroma» zelo prisrčno, objela da sta se in poljubila. V resnici je bil fašistom zabranjen vstop v vilo. Poznejši dogodki, ki so se odigravali za časa bivanja Mussolinija kot gosta pri D'Annunziju, pa opravičujejo domnevo, da namen tega obiska ni bil samo tisti, ki ga je navedlo prvo uradno tolmačenje.

Fašistom je bil sicer res zabranjen vstop, pač pa je bil sprejet znani bojevnik in vojni pohabljenec Delcroix z nekoliko tovariši. Razgovor med Mussolinijem, D'Annunzijem in bojevniki je bil — kakor so se glasila poročila — daljši in zelo prisrčen. Zelo neverjetno pa je, da bi si bili v tem razgovoru izmenjavali samo osebne ljubeznivosti, ali da bi bili govorili le o vremenu. Marveč je zelo verjetno, da so razpravljali tudi o drugih važnih stvareh, tudi takih, ki so v zvezi s sedanjim političnim položajem v Italiji. Do tega uverjenja moramo priti, če imamo pred očmi dve pomembni dejstvi. Prvo bi bilo skrajna napetost med bojevniki in sedanjim režimom, drugo pa, da sta Delcroix in D'Annunzio zaupnika bojevnikov. Sestali so se torej prvaki dveh nasprotnih si taborov. Dalje je važno dejstvo, da tudi v najhujših spopadih med bojevniki in ljudmi sedanjega režima ni hotel Delcroix prekiniti vseh stikov s sedanjo vladavino, in da tudi D'Annunziju ni ljubo dosedanje sovražno razmerje — kakor je naravno , da tudi Mussoliniju ne more biti ljubo, da je v navzkrižju s tistimi, ki so krvaveli za zmago domovine. Saj označa Mussolini svojo vlado kot «vlado zmage». Ali se spričo teh dejstev ne narinja naravnost misel, da je bila napetost med bojevniki in režimom predmet razgovorov, da so torej iskali izhoda iz te situacije, mučne za osebe z obeh strani, ki so se sestale, da so izkazale načina, kako naj bi se to navzkrižje poravnalo, ali vsaj ublažilo?!

So pa še drugi znaki, ki kažejo na to, da je imel obisk Mussolinija tudi naslednji, ako ne glavni namen. Mussolini in D'Annunzio sta poslala kralju pozdravno in udnostno brzojavko. V svojem odgovoru, sestavljenem v izredno toplih besedah, je izrazil kralj željo, **da bi se srca naroda zedinila, ker tako ujedinjenje zahteva domovina od svojih sinov.** Pomembnost tega kraljevega apela na naslov naroda je tem očitnejša, ko si moremo upravičeno domnevati, da kroni ni bil neznan namen obiska Mussolinija pri D'Annunziju.

Pred svojim odhodom iz Gardone - Riviera se je Mussolini premestil v Grand Hotel. Mimo hotela se je vršil velikanski sprevod, ki se ga je udeležilo tudi kakih petnajsttisoč fašistov, ki so prirejali Mussoliniju navdušene ovacije.

Po odhodu Mussolinija je krenil sprevod pred vilo D'Annunzija, ki je z balkona nagovoril zbrane fašiste. **Pozival jih je k slogi. Ozdraviti da se morajo od strasti in hrupnih prireditev!** Vi ste — je vzkliknil D'Annunzio — novi ljudje, toda to ne pomeni, imeti hibe starih ljudi!! Italijani morajo biti molčeči **in razumeti se morajo med seboj!**

Pa še eno vest moramo podčrtati. Vest namreč, ki jo beležijo italijanski listi, da je D'Annunzio sprejel nalogo **reorganizacije bojevnikov.**

Ne vemo, morda se motimo, ko vsi ti dogodki in pojavi napravljajo na nas vtis, da se hoče z obeh strani pomirjevalno vplivati na nasprotna si tabora in odpirati pot do poravnave nasprotstva med bojevniki in vladinim režimom. Utrja se torej v nas uverjenje, da Mussolini ni šel v Gardone - Riviera le na oddih in mirne prijateljske razgovore s pesnikom, marveč da mu nasprotstvo bojevnikov otežuje položaj, kar je razumljivo tem bolj, ker imajo bojevniki velike mase za seboj po vsej državi, da so radi tega važen činitelj v političnem življenju države, ki ga noben načelnik vlade ne more kar prezirati. To naše uverjenje, da je bil obisk Mussolinija pri D'Annunziju važen političen dogodek, podkrepljajo tudi komentarji v italijanskem tisku o sestanku v Gardone - Riviera. Seveda je imel Mussolini še poseben političen cilj. D'Annunzio kot slavljen pesnik-vojak je danes neoporečno velika moralna sila v italijanskem taboru. Če bi ga Mussolini zvabil iz zatišja in ga pridobil, da javno nastopi za vlado, bi bila to velika moralna pridobitev za Mussolinija.

Samo bi menili mi, da akcija za pomirjenje duhov in ublaženje razvnetih nasprotstev se ne sme omejiti le na tabor bojevnikov. Seveda ne mislimo s tem, da bi se politična navzkrižja mogla sploh odpraviti. Gotovo pa bi pomirjevalno vplivala na oblike boja zavesti, da je vsem zajamčena **svoboda političnega uveljavljanja.** Ta korak mora napraviti Mussolinijeva vlada, če res hoče dovesti politično življenje na normalne tire!

Seja poslanske zbornice

Za reformo zakona o javnem varstvu. 220 poslancev, proti 11; 219 za reformo zakonikov, 12 proti.

RIM, 29. Na današnji seji poslanske zbornice se je vršilo tajno glasovanje o pooblastilih za reformo zakona o javnem varstvu. Za pooblastila je glasovalo 220, proti 11. poslancev. Glasovanje o pooblastilih za reformo zakonikov (kazenskega, kazensko-pravdnega reda in civilnega zakonika) je glasovalo 219, proti 12 poslancev.

Seja je končala ob 17.25; jutri seja ob navadni uri.

Načrt zakona o odpuščanju državnih uradnikov

RIM, 29. Minister pravde on. Rocco je predložil poslanski zbronici zakonski načrt o odpuščanju državnih uradnikov.

Zakonski načrt sestoji iz 3 členov. Prvi člen daje pravico vladi, da v teku 31. decembra 1926. odpusti funkcijonarje, uradnike in agente, civilne ali vojaške, neglede na primere, ki jih predvidevajo sedanje določbe. Odpustitev se lahko izvrši radi nastopov, v uradu ali izven njega, ki vzbujajo sum, da uradnik ne vrši zvesto svojih uradniških dolžnosti, ali radi nasto, pov, ki so sploh v kontrastu s splošnimi političnimi smernicami vlade. O odpustitvi uradnikov nad 6. stopnjo odločuje ministrski svet.

Čl. 2. določa, da se odpuščenim uradnikom lahko izplača pokojnina po dosedanjih določbah. Za likvidacijo pokojnine zadostuje služba 15 let. Odpuščenim uradnikom, ki nimajo 15 let službe, se izplača odpravnina in sicer za vsako leto službe enomesečna plača.

V čl. 3. je rečeno, da lahko vloži proti odpustitvi rekurz na državni svet, toda le v slučaju nepristojnosti ali kršitve zakona.

Parlamentarni odbor bo proučil načrt v torek. Zbornica bo razpravljala o njem šele novembra meseca. Ni pa izključeno, da pride na dnevni red še tekom sedanjega zasedanja.

USTANOVITEV REŠKE ŠKOFIJE

REKA, 29. Od službene strani se doznava, da bo v nedeljo v tukajšnji cerkvi sv. Vida prečitana bula papeža Pija XI., s katero se ustanavlja reška škofija. Za reškega škofa bo imenovan sedan. apostolski administrator mons. Sail. Župna cerkev sv. Vida bo proglašena za škofijsko stolnico.

Naznanitev dopolnilnega davka.

RIM, 29. Finančno ministrstvo sporoča, da bodo v nedeljo, 31. t. m., davčni uradi odprti od 8.—20. ure v svrho naznanitve dopolnilnega davka na dohodke.

Radićevci hočejo na vsak način v vlado

Avdijence na dvoru. Kralj Aleksander odpotuje v Topolo.

BEOGRAD, 29. (Izv.) Politični položaj se razvija v znamenju napora radićevcev, da bi prišli v vlado. V ta namen so pristali že na vse pogoje radikalov: na monarhijo, ustavo in na oblastne volitve. V političnih krogih prevladuje prepričanje, da ima Pašić — kot ministrski predsednik — dolžnost in pravico, da zasliši zastopnike vseh parlamentarnih skupin, med temi tudi radićevce. Radi tega se splošno pričakuje, da bo Pašić v najkrajšem času sprejel Pavla Radića. Že danes se je Pavle Radić javil v predsedstvu, a ga Pašić ni utegnil sprejeti.

Gotovo je, da ne bo Pašić pristal na morebitno izključitev iz vlade kake stranke (samostojnih demokratov).

Ob 10.30 je kralj sprejel ministrskega predsednika Pašića. Za njim je bil na dvoru minister Žerjav, ki je ostal pri kralju tudi na kosilu. Razgovarjala sta se o političnem položaju. Nadalje je kralj sprejel ministra pravde Lukinića, ministra za javne zgradbe Uzunovića, prometnega ministra Radojevića, ki mu je poročal o jadranski železnici v zvezi z inozemskimi posojili, ministra Grisogono ter končno prosvetnega ministra Pribičevića, ki je ostal na dvoru do 21. ure.

Vse te avdijence so v zvezi z odhodom kralja v Topolo, kjer ostane več tednov, nakar se odpelje z družino na Bled.

«Samouprava» o odnošajih med radikali in radićevci.

BEOGRAD, 29. «Samouprava» prinaša prvič po znanem govoru min. predsednika Pašića političen članek, ki se smatra kot značilen za razmere med radićevci in radikali. «Samouprava» priše, kakor da bi se odnošaji med obema strankama v ničemer ne poslabšali. Med drugim pravi: «Notranjepolitični položaj se razvija v dveh smereh, na eni strani nadaljuje skupščina svoje zakonodajno delo, na drugi strani pa so izgledi z ozirom na preokret o Radićevi stranki dobili določne oblike. Vprašanje mandatov, glede katerih je zaključil svoje delo parlamentarni preiskovalni odbor, se nahaja še vedno v stanju proučevanja, tako da presoja javno mnenje zadevo različno z ozirom na strankarsko obeležje. Pašićev govor je bil samo nepopolno in deloma netočno objavljen, kar je popolnoma naravno pri govorih v klubu, ki so namenjeni samo poslancem in katerih besedilo se javnosti ne more objaviti. Medtem ko je pozornost javnega mnenja posvečena popolnoma temu vprašanju, občutijo gotove manjše stranke, katerih pomen je po preokretu v HSS znatno padel, neprijetnost tega položaja. Ta velja zlasti za muslimansko stranko dr. Spaha, kakor tudi za stranko dr. Korošca. Ta dva krila Davidovićeve skupine občutita neprijetnost svojega položaja, kar je znamenje, da se je položaj zboljšal in da so dani vsi predpogoji za uspešen in ugoden razvoj v interesu krone in naroda.»

Kronski svet odobril ukrepe proti princu Georgju.

BEOGRAD, 29. Kronski svet je odobril zadnje ukrepe glede zdravja princa Gjeorgja.

Dr. Ravnihar prešel v tabor davidovićevcev?

BEOGRAD, 29. (Izv.) Današnja «Samouprava» poroča o dr.ju Ravniharju in njegovem glasilu «Narodni Dnevnik» naslednje:

Pred volitvami je dr. Ravnihar pričel izdajati «Narodni Dnevnik». Prvotno je bil list pisan tako, da je vse kazalo, da zastopa cilje radikalne stranke. Kmalu pa se je list pričel nagibati k opoziciji in v svoji številki od zadnje srede (27. t. m.) pa je prinesel članek «Ni kompromisa!» iz katerega je razvidno, da se je Ravnihar postavil na stališče bloka narodnega sporazuma in seljačke demokracije. Z ozirom na to smatramo, da je dr. Ravnihar prekinil vse zveze z radikali, v kolikor jih je sploh še imel. «Narodni Dnevnik» naj se od sedaj dalje smatra za čisto opozicijonalen list.

Sprejem novega angleškega poslanika v Beogradu

BEOGRAD, 29. Včeraj je bil z običajnimi ceremonijami sprejet od kralja v slovesni avdijenci novoimnovani angleški poslanik na jug. dvoru g. Kenard ter je ob tej priliki izročil kralju svoje akreditive. G. Kenard je od l. 1919. služil v Rimu kot prvi svetovalec britanskega poslaništva. V tem svojstvu je nekolikokrat izvrševal dolžnosti opravnika poslaniških poslov. V političnih krogih se razlaga dejstvo, da je britanska vlada poslala v Beograd enega najodličnejših mlajših diplomatov, za dokaz, da hoče na Balkanu voditi aktivno politiko in da bo vodstvo te politike poverjeno belgrajskemu poslaniku. — Dosedanji britanski poslanik Sir Young je stopil v pokoj.

Vojak, ki je ustrelil tri častnike, prijet.

NOVI SAD, 29. Pred kratkim je v Petrovaradinu ustrelil arnavtski vojak Hasan Nistar, ki je bil na straži, dva jugoslovenska častnika in nekega ruskega polkovnika ter nato pobegnil. Sedaj so morilca prijeli in ga odpravili v vojaški zapor v Petrovaradinu. Na vsa vprašanja izjavlja Nistar pri zaslišovanju, da se prav ničesar ne more spomniti, ker je storil svoj čin v popolni pijanosti. Pojutrišnjem prepeljejo Arnavta v Beograd, kjer pride pred vojaško sodišče.

Novi nemiri v franceski zbornici

med razpravo o položaju v Maroku.

PARIZ, 29. Tudi na sinočnji seji poslanske zbornice je prišlo do burnih prizorov. Komunisti so med razpravo o Maroku povzročili nove nemire. Kot prvi govornik je nastopil Maginot, ki je v imenu manjšine izjavil, da bo glasoval s svojimi prijatelji za resolucijo, ki so jo sestavile skupine manjšine. Na koncu je govornik pozval vse Francoze v enotno fronto za borbo proti skupn. sovražniku. Pri tem je skrajna levica hrupno protestirala, češ da se noče družiti z desnico.

Po zopetni otvoritvi seje, ki se je radi nemirov morala prekiniti za pratek čas, je povzel za besedo Painlevé:

«Nihče od nas — je rekel — ne bo mislil, da se hoče žrtvovati življenje le enega francoskega vojaka, ako ne gre za to, da se odgovori na napad. Nimamo nikakih osvojevalnih namenov, niti se bavimo z načrti za kako kolonijalno ekspanzijo».

Ministrski predsednik je med splošnim odobravanjem zbornice zatrdil, da je Francija zasedla Uergo radi varnosti Maroka in da ni nikoli ovirala aprovizacije Rifancev. Tudi je Painlevé na podlagi statuta za Maroko, kakor ga določajo mednarodne pogodbe, ugotovil, da niso Francozi kršili mej španske cone. Razložil je težave, v katerih je Herriotova vlada pooblastila maršala Lyauteyja, da je zasedel Uergo, ter je zatrdil, da bi bili, ako se ta zasedba ne bi bila izvršila, Rifanci danes že v Fesu.

«Stanje naših čet v Maroku — je zaključil Painlevé — ne presega stanja iz leta 1914 in 1921. In sem prepričan, da bo maršal Lyautey zmeren pri zahtevanju novih ojačenj. Zahtevalo se je od mene, naj sporočim, koliko žrtev smo imeli. Do včeraj je bilo 400 mrtvih, od teh dve petini Francozov in tri petine domačinov, 31 vojakov se pogreša, 1100 je bilo ranjenih.»

S komunističnih klopi so se tedaj začuli klici: «Doli z vojno!»

Tu je Herriot prevpil razgrajanje komunistov ter pozval zbornico, da naj izreče priznanje onim, ki so častno padli. Poslanci centra, levice in desnice so vstali ter dolgo časa ploskali tem Herriotovim besedam. Komunistični poslanci so medtem uprizorili demonstracijo proti predsedniku ter vzklikali proti vojni.

Seja je bila zopet prekinjena, nakar se je ob 22. uri začela nočna seja, ker se je hotelo še sinoči zaključiti to razpravo. Do glasovanja pa ni prišlo, ker ga je zbornica odgodila na današnjo sejo.

Zbornica izrekla vladi zaupnico.

PARIZ, 29. Poslanska zbornica je na svoji današnji seji sprejela s 537 glasovi proti 29 resolucijo, ki izreka vladi zaupnico ter odobrava njeno politiko z ozirom na Maroko.

Francoski ministrski svet.

PARIZ, 29. Davi so se ministri in drž. podtajniki sestali v kabinetu vojnega ministra pod predsedstvom Painlevéja, Briand, minister za zunanje stvari, je poročal članom vlade o zunanjepolitičnem položaju s posebnim ozirom na Maroko. Razložil je svojim tovarišem stanje diplomatskih razgovorov, ki so v teku med zavezniki glede garancijskega pakta in vprašanja razorožitve. Končno je ministrski svet pretresal politični položaj, ki je nastal po zadnji debati v poslanski zbornici.

Francoska previdnost pred boljševiki

PARIZ, 29. Journal poroča, da je zunanje ministrstvo sklenilo, da zavrne vizum 680 ruskim državljanom, ki se izdajajo za delegate izvoznih sindikatov, v resnici pa so boljševiški propagandisti.

Sen. Sforza povabljen v Francijo.

LYON, 29. Listi poročajo, da je vseučilišče v Lyonu povabilo sen. Sforzo, da predava o italijanski zgodovini. Sen. Sforza je povabilo sprejel ter bo imel okoli 1. junija prvo predavanje.

Boljševiki prodajajo zlatenino ruskih caric.

LONDON, 29. Iz Rusije prihaja vest, da je sovjetska vlada sklenila prodati dragulje ruske krone. Posebna komisija bo prejela nalog, da ponese dragulje — med temi je tudi krona carice Katarine II., nadalje žezlo, v katero je vdelan dijamant Orlov. Dragulji se cenijo na 300 milijonov zlatih rublov.

Rusko poslaništvo v Londonu v nevarnosti

LONDON, 20. Agencija «Reuter» poroča, da straži rusko poslaništvo v Londonu oborožen detektiv, ker je poslaništvo prejelo grozilno pismo.

Zločinski napad nahujskanih seljakov

PAKRAC, 28. V selu Kukunjevci se je dogodil včeraj senzacijonalni slučaj zločina fanatiziranja mas. Zjutraj so se zbrali kmetje, oboroženi s sekirami, palicami in kosami ter hoteli izgnati iz sela vse Čeha, Slovake in Nemce, katerih je v onih krajih precej. Napadli so hišo Čeha Honjeka, ki je zbežal preko vrta, zagrabili pa so njegovo ženo, katero so slekli do nagega in jo izvlekli skozi okno, jo peljali v drugo hišo in jo tako pretepli, da je zvečer umrla v pakreški bolnici.

Nov poraz Rifancev

Abd-el-Krimov brat težko ranjen

MADRID, 29. List «Siglo Futuro» poroča iz Melille, da so bili po vesteh iz francoske cone vstaši ponovno poraženi. Njihove izgube iznašajo 524 mož, med temi 17 glavarjev. Brat Abd-el-Krima je bil baje težko ranjen.

Dunajska univerza zaprta

Surovosti dunajskih visokošolcev proti nji, hovim tovarišicam.

DUNAJ, 29. Po včerajšnjih nemirih na univerzi je rektor podpisal ukaz, po katerem ostane vseučilišče do nadaljnga zaprto.

Akademiki, pristaši skrajnih nacijonalistov so s takoj popoldne zbrali pred univerzo, kjer je eden izmed njih imel govor, v katerem je grozil, da bodo nemški nacijonalci temeljito obračunali z Rennerjem in Deutschom. Pri tem so bile opažene nekatere dijakinje, ki so nosile socijalno-demokratski znak. Nacijonalci so jih tedaj obkolili, jim vrgli klobuke z glav ter jih začeli vleči za lase. Posebno slabo sta naleteli dve dijakinji s pristriženimi lasmi, kateri sta bili od akademikov-nacijonalcev javno zasramovani, češ da poštena nemška deklica ne sme nositi pristriženih las.

Do drugih takih neokusnih prizorov je prišlo tudi v notranjosti univerze.

Velike denarne izgube «Schulvereina»

DUNAJ, 29. Avstrijski socijalni demokratje nasprotujejo z vso odločnostjo prošnji nemškonacijonalnih borbenih društev «Schulvereina» in «Südmarke», da vlada dovoli javno zbirko prispevkov. Socijalni demokratje so vložili v parlamentu daljši protest, v katerem protestirajo proti temu, da vlada trpi pobiranje prispevkov po uradih za ti dve borbeni društvi. Protest tudi omenja, da Schulverein ne zna umno gospodariti z denarjem, ker je pri bankrotni nemoškonacijonalistični banki «Deutsche Bodenbank» izgubil 526 milijonov avstijskih kron. Predsednik te banke je bil bivši predsednik avstrijskega parlamenta dr. Gross, ki je še sedaj predsednik Schulvereina-

DNEVNE VESTI

Društvo Slovanov v Italiji za Društvo narodov

Snoči se je vršilo v uredniških prostorih našega lista številno obiskano ustanovno zborovanje «Društva Slovanov v Italiji za Društvo narodov». V imenu pripravljalnega odbora, ki je dal pobudo za ustanovitev te prepotrebne človekoljubne organizacije med nami, je obširno poročal poslanec dr. Wilfan o Društvu narodov, o ideji bratstva in miru med narodi in o Mednarodni zvezi društev za Društvo narodov. Nato so bila odobrena pravila novega društva, nakar se je izvolil njega odbor s poslancem dr. Wilfanom na čelu kot predsednikom. Sledila je izčrpna razprava o organizaciji Društva Slovanov v Italiji za Društvo narodov. Debate so se pridno udeleževali številni prisotni zborovalci. Ko je še poslanec dr. Wilfan ponovno pozval prisotne, naj se posvetijo z vso vnemo delu za idejo miru in bratstva med narodi, je je bilo to važno zborovanje zaključeno.

Obširnejše poročilo o poteku zborovanja prinesemo v jutrišnji številki našega lista.

Za naše ceste

Radi nedostatkov na deželni cesti med Volčami in Kozarščí in na državni cesti pri teh dveh krajih, o katerih je poročala «Edinost» 21. t. m., se je poslanec Wilfan takoj obrnil do pokrajinskega tehničnega urada in civilnega genija v Vidmu. Od civilnega genija je že prejel zagotovilo, da se bo njegova opozoritev upoštevala, brž ko bodo na razpolago že zaprošena sredstva.

Pašićeve izjave o hrvatskem vprašanju

Nedeljske izjave g. Pašića so izzvale silen hrup in so pomenile senzacijo, ki je ni mogel sprejeti z zadoščenjem nikdo, ki mu je na tem, da pride država do notranje konsolidacije. Zato je Pašićev govor vznemiril tudi iskrene prijatelje države. To vznemirjenje pa je neutemeljeno, ker nas učijo izkustva, kako se važne izjave državnikov često podajajo netočno, v izkrivljenem zmislu in tendencijozno. Zato je priporočljivo, da se ne preveč nagli s sodbo pod vtisom prvih vesti. Tako je tudi v tem slučaju. Raznašal se je krik, da so vsa pogajanja za sporazum med Hrvati in Srbi definitivno prekinjena, da je prenehala akcija za sporazum in da je ta pokopan. Že naslednji dan pa je prišlo sporočilo, da Pašić izjavlja, da ni govoril tako, kakor se mu podtika ter da hoče dati tozadevno pojasnilo.

Tako pojasnilo je priobčilo glavno glasilo radikalne stranke «Samouprava». Prineslo je tozadevni inkriminirani odstavek iz Pašićevega govora. Pašić je res grajal poročilo anketnega odbora v Zagrebu, ker ni proučil vseh momentov, ki so potrebni za odločitev o spornih radičevskih mandatih. Pašić je izjavil tudi svoje uverjenje, da so se zaprti radičevski veljaki pregrešili proti zakonu. Zato da se proces ne more ustaviti, ker to ni predmet pogajanj med strankami, marveč stvar sodnije, ki izvaja zakone. Naglašal je nadalje, da se ne vodijo nikaka tajna pogajanja z radičevci. Potem pa je izvajal — glasom besedila v «Samoupravi» — da so izjave, ki sta jih podala v skupščini **Pavle Radić in Supetina, take da se ne more dvomiti na njih iskrenosti ter da morejo spremeniti politično situacijo.** Ali — tako je dostavil Pašić — **to ne more iti tako hitro!** Potrebno da je, da radičevci dokažejo z daljšim delom, da želijo iskreno in trajno sodelovati za konsolidacijo in jačenje države. Razpršiti da morajo vsak sum, ki še obstoji v izvestnih krogih, da je sprememba radičevske politike le začasna in le narinjena po političnih prilikah in da se hočejo zopet povrniti k svoji stari politiki, čim bodo razmere povoljne za to.

Izjave g. Pašića po tem besedilu zvenijo povsem drugače, nego pa trditev, da je Pašić pokopal vsako nado do sporazuma med Hrvati in Srbi, da so torej vse sanje o pomirjenju o sporazumu in spravi definitivno odsanjane. Izjave Pašića so pač nepovoljne za zaprte radičevce, nikakor pa ne za veliko misel sporazuma, razven, če se izjava, da to ne more iti tako hitro, hoče tolmačiti kot definitivna odpoved. Da Pašić ne misli na to, kažejo tudi zadnje vesti, ki sporočajo, da je Pašić Pavla Radića povabil na razgovor in da je tega poslednjega sprejel tudi kralj. Ti razgovori se pač ne morejo tolmačiti v zmislu, da je sedaj vsega konec, posebno še, ker ne moremo verjeti vestem o navskrižju med krono in sedanjim načelnikom vlade. Kako se bodo nadalje razvijale stvari, pokaže bližnja bodočnost! Zato pa hladno kri in nikar nagliti z zaključki in sodbami.

KONCERT V NABREŽINI.

Jutri v nedeljo priredi zbor učiteljske Zveze pod okriljem javne ljudske knjižnice v Nabrežini zanimiv koncert. Na programu so najboljše stvari iz naše moderne glasbene literature, samo umetnine, s katerimi se lahko v resnici ponašamo. Zraven tega pa je izvajanje učiteljskega zbora pod vodstvom mojstra g. S. Kumarja zares izborno; to dokazujejo uspehi doma kakor tudi v Benetkah in Bologni. Ni čudno torej, da vlada za ta koncert po vsem Krasu veliko zanimanje. Ugodne zveze vlakov omogočijo udeležbo tudi oddaljenim posetnikom. Prireditev prične ob 4. popoldne v dvorani kavarne «Aurisina».

GLASBENI VEČER ŠOLE «GLASBENE MATICE» V TRSTU.

Danes zvečer nastopijo gojenci šole «Glasbene Matice» v dvorani «Del. kons. društva» pri Sv. Jakobu. Prvič po dolgem času se predstavi občinstvu kompleten šolski orkester na lok, ki bo izvajal Mozartovo ouverturo iz opere «Don Juan»!

Vstopnina je 3 lire, sedeži prvih štirih vrst po 2 liri, ostali po 1 liro. Gojenci «Glasbene Matice» so vstopnine prosti.

— **Pozdravi naših vojakov.** Obilo srčnih pozdravov starišem, bratom, sestram, prijateljem, prijateljicam, od slovenskih fantov voja-

kov letnika 1905 službujočih pri 69. pešpolku v Firenci: Sardoč Franc, Prosek, Škabar Josip, Prosek, Širca Alojz, Pliskovica, Čuk Ferdinand, Bilje (Gorica), Gergič Miroslav, Fernetič (Sežana), Jerep Ivan, Otalež (Gorica), Selak Anton, Idrija, Kaluža Mihael, Košana (St. Peter), Josip Vončina, Stopnik (Gorica), Mrak Ivan, Idrija.

Društvene vesti

— **Društvo «Zora».** Danes, točno ob 20.30 se bo vršil v društveni dvorani Rojan, ulica Barbariga 2 (za kinom) važen sestanek vseh članov. Radi važnosti dnevnega reda je potrebna navzočnost celokupnega članstva in odbora.

— **Pevcem Zvezinega zbora.** Vaja je nocoj ob 20. na stari policiji pri Sv. Jakobu. Pridite vsi in točno! —

— **M. D. «Obzor» pri Sv. M. Magdaleni Zg.** si šteje v dolžnost, da javi vsem na pomladansko veselico, ki je bila napovedana za v nedeljo 31. maja na vrtu gostilne «Pri Tirolcu» vabljenim prijateljskim društvom, da se prireditev ne bo vršila, in to vsled raznih okolščin, ki nam tega ne dopuščajo.

Vabi istočasno svoje članstvo, da se udeleži v nedeljo 31. maja izleta v Plavje. — Zbirališče od 12.45—13. ure v društvenih prostorih. — Drugi dobrodošli. — Odbor.

SPORT

Sportno Udruženje (Službeno poročilo).

Izpit sodnikov 3. maja odpade radi nepričakovanega odhoda vodje. S tem odpade dolžnost prvih čet «Adrie», «Vala», Obzora», in «Prosveta» Opčine, predstaviti se na igrišču. Izpit se bo vršil še tekom prve polovice junija, kar bo pravočasno objavljeno.

Tekma med I. četo sportnega kluba «Salus» in I. četo «Vala» ki se bo vršila jutri ob 4. uri popoldne na igrišču «Vala», obeta biti najzanimivejša tekma, kar se jih je videlo na Trsteniku. Tržaška četa zavzema eno prvih mest v četrti diviziji in je že igrala z uspehom proti najmočnejšim tržaškim četam drugih divizij.

Istotako vzbuja veliko zanimanje hazenaška tekma med družinama «Ponziane» in «Vala». Prva je že nastopila proti tržaški «Prosveti», rojanski «Zarji» in magdalenski družini «Obzora». Pri vsakem nastopu je pokazala viden napredek, ki je posledica smotrenega treninga. Ta tekma bo začela ob 5.30.

Iz tržaškega življenja

— **Še o dvamilijonskem dobitku v Loteriji.** Finančno oblastvo nadaljuje preiskavo o zadevi dvamilijonskega loterijskega dobitka, ki ga je zadela srečna, ali bolje rečeno, nesrečna deklica iz Isole. Toda zadeva je še vedno zelo zamotana ker oblastvo nima še v rokah trdnih dokazov, da gre res za sleparijo. Vsekakor mora biti sum utemeljen, kajti vse osebe, ki so bile do sedaj aretirane, so bile pridržane v zaporu. Uradnik pri višjem loterijskem uradu dr. Mirossevich, ki je najhuje osumljen, je bil predvčerajšnjim odveden v zapor v ulici Coroneo. Baje so nekateri aretiranci že priznali, da ni bil izredni dobitek le zgolj srečno naključje, toda ker so izidi preiskave še tajni, ni znano, koliko je resnice na tej govorici. Zamotana zadeva bo imela svoj epilog pred sodiščem, kajti finančno oblastvo je že predalo ves obtožilni materijal državnemu pravdniku. Razprava, če bo sploh kdaj prišlo do nje, bo vsekakor zanimiva, saj gre vendar za milijone iz loterije, ki ima posebno med priprostim ljudstvom nešteto prijateljev in prijateljic.

— **Dva poskušena samomora.** V livarnici Metlicovitz v ulici Lloyd št. 28, kjer je bil nameščen za skladiščnika, je včeraj zjutraj okoli 7. ure skušal napraviti konec dnem svojega življenja 24-letni Viktor Bressevich, stanujoč v ulici Schiapparelli št. 6; izpil je precejšnjo količino solne kisline. Njegovo bolestno ječanje je kmalu vzbudilo pozornost nekaterih delavcev, ki so prenesli mladeniča v bližnji urad in poklicali telefoničnim potom na pomoč zdravnika rešilne postaje. Ta je nesrečnemu mladeniču izpral želodec in ker je bilo njegovo stanje nevarno, ga je dal nato nemudoma prepeljati v mestno bolnišnico.

Zdi se, da je Bressevich hotel v smrt radi nesrečne ljubezni. Razen tega ga je v zadnjem času mučila huda nevrastenija.

— Drugi samomorilni kandidat je 36-letni mesar Ivan Mecchia, stanujoč v ulici Fonderia št. 5. Mož se je včeraj popoldne iz neznanih vzrokov sprl s svojo ženo. Po prepiru, ko je žena šla za hip z doma, je Mecchia dal duška svoji jezi in potrtosti s tem, da si je z brivno britvijo prerezal žile na obeh komolcih in na levem zapestju. Žena, ki se je kmalu potem vrnila domov in ga našla vsega krvavega, je pričela prestrašena vpiti na pomoč. Prihiteli so ljudje, ki so, uvidevši, kaj se je zgodilo, obvestili o dogodku rešilno postajo. Zdravnik je nesrečnemu mesarju, ki je izgubil mnogo krvi, obvezal rane, nakar je bil ranjenec prepeljan v mestno bolnišnico. Njegovo stanje je precej resno.

— **Nesreča pri delu.** V čistilnici petroleja pri Sv. Soboti se je včeraj popoldne ponesrečil 38-letni težak Lovro Delzotto, stanujoč istotam. Pri delu je prišel med dva vagončka, naložena z gramozom, ki sta ga tako hudo stisnila, da je mož zadobil hude poškodbe po obeh nogah in na glavi. Po prvi pomoči, ki mu jo je podal na lice mesta poklicani zdravnik rešilne postaje, je bil ponesrečenec prepeljan v mestno bolnišnico.

Zdraviti se bo moral kake 3 tedne.

Vesti z Goriškega

— **Goriški tehnični inštitut.** Na večkratne pritožbe Goričanov, da dosedanje poslopje goriškega tehničnega inštituta (bivša schulvereinska šola), ne odgovarja svojemu namenu, se je pokrajinska uprava izjavila pripravljeno zgraditi za inštitut novo moderno poslopje, čim da goriška občina na razpolago pripraven stavbeni prostor. Goriško mesto je na to izjavo stavilo na razpolago pokrajini stavbeni prostor zraven goriške gimnazije, kjer naj bi se ustvarila nekaka šolska kolonija. Ali predsednik pokrajinske uprave on. Gino di Caporiacco ni bil s to izbiro nič kaj zadovoljen, češ da namerava furlanska pokrajina zgraditi za tehnični inštitut tako poslopje, ki bo v ponos goriškemu mestu in ki naj bi se vsled tega dvigalo po možnosti v središču mesta. Na to laskavo opombo se je goriški mestni svet odločil za stavbeni prostor na drugi polovici starega pokopališča. Prva polovica pokopališča, razprostirajoča se vzdolž Korza, se spreminja v spominski park, na sredini se bo dvigal spomenik padlim Goričanom, za katerega je bil v nedeljo položen temeljni kamen; druga polovica pokopališča pa bi morala biti po prvotnem načrtu spremenjena v angleški park z visokimi drevesnimi nasadi in z otroškim igriščem v sredini. Angleški park je bil tedaj žrtvovan za stavbeni prostor za goriški tehnični inštitut, s čimer sta bila očividno zadovoljna Gorica in Videm.

S položitvijo temeljnega kamna za spomenik pa so se pojavile nove težave, ki bodo mogoče dale povod novim sporom. Ob tej priliki je prišel namreč v Gorico rimski arhitekt, ki je bil neprijetno presenečen, ko je izvedel za spremembo načrta, po kateri bi tvorilo ozadje spomeniku mesto angleškega parka novo poslopje goriškega tehničnega inštituta, kajti s to spremembo je bil občutno prizadet tudi njegov osnutek spomenika. Pri ustvarjanju osnutka je namreč prof. Del Debbio računal z neposrednim ozadjem angleškega parka in z božajočim ozadjem kraških hribov in čavenskega pogorja v daljavi, nikakor pa ne z ozadjem poslopja inštituta, ki bi odvzelo spomeniku zamišljene svetlobne esekte.

Prof. Del Debbio je dal duška svoji nezadovoljnosti radi spremembe prvotnega načrta tudi pred odborom za postavitev spomenika in na torkovi seji pred goriškim mestnim svetom. Goriški mestni očetje so bili v hudi zadregi ter so sklenili odposlati že naslednjega dne v Videm deputacijo, ki naj bi pregovorila pokrajinske očete, da se poišče za goriški tehnični inštitut nov stavbeni prostor, mogoče v Via Orzoni ali kje drugje. Ali pokrajinski oče on. Gino di Caporiacco je bil neizprosen; takoj v začetku je izjavil, da nikakor ne odstopi od že izbranega stavbenega prostora za goriški tehnični inštitut. Tako se je deputacija vrnila iz Vidma, ne da bi kaj opravila, toda trmasti Goričani ne mislijo še vreči puške v koruzo, ampak bodo vztrajali pri svoji zahtevi, da naj se tehnični inštitut zgradi na kakem drugem mestu, nikakor pa ne na starem pokopališču.

Borba za stolček. Cav. rag. Dante Conforto je goriški mestni uradnik in obenem izredni komisar okrajne bolniške blagajne v Gorici, tako da sedi na dveh, precej toplih stolčkih. Zdravnik Dr. D'Osvaldo je goriški občinski odbornik in obenem tudi zdravnik pri okrajni bolniški blagajni, tako da je cav. rag. Conforto kot mestni uradnik njegov podrejeni, kot izredni komisar okrajne blagajne pa njegov predpostavljeni. Radi tega čudnega razmerja je občinski odbornik Dr. D'Osvaldo podal ostavko kot občinski odbornik. Goriški mestni svet na svoji torkovi seji ni hotel sprejeti te ostavke, češ, da je občinski odbor že na dveh svojih sejah sklenil naprositi g. Conforto, da poda odstavko kot izredni komisar bolniške blagajne, s čemur bi bilo to čudno razmerje razčiščeno. Goriški župan pa ni izvedel tega sklepa odbora, vsled česar je mestni svet sklenil priporočiti g. županu, da naprosi g. Conforto, da poda ostavko kot izredni komisar okrajne bolniške blagajne.

Sedaj se bo moral g. Conforto odločiti za enega ali drugega iz obeh toplih stolčkov, ko bo uvidel, da na obeh ni mogoče sedeti. Pa je tudi prav tako: zakaj naj bi se grel en sam tam, kjer bi bilo še vedno dovolj toplo za dvojico, ko pa toliko ljudi zmrzuje.

— **Vstajenje Kostanjevice.** Obnova porušene cerkve čudodelne Matere Božje na Kostanjevici je dokončana. V nedeljo ob 9. zjutraj bo generalni vikar mons. Sion znova posvetil obnovljeno cerkev. Popoldne ob 5. uri pa bo slovesno prenešena v procesiji ranecelna podoba Marije iz dosedanjega začasnega svetišča v novo cerkev ter tamkaj postavljena na svoje nekdanje mesto. Ob tej priliki se bodo vršili cerkveni govori v slovenskem in italijanskem jeziku. Na binkoštni pondeljek ob 10. predp. se bo vršila v novi cerkvi že prva, pontifikalna maša, katero bo bral mons. Sion.

— **Komen.** Iskreno se zahvaljujemo vsem onim, ki so spremili k večnemu počitku nepozabnega soproga in očeta Josipa Švara, vsem onim, ki so izkazali zadnjo čast. Posebna zahvala prečastiti duhovščini za tolažitev umirajočih in za častno spremstvo ter vsem onim, ki so tvorili spalir, tukajšnjemu pevskemu zboru, občinskemu zastopu in sploh vsem, ki so spremili blagopokojnika na zadnji poti in vsem tistim, ki so s prelepimi besedami tolažili žalujočo obiteli. — Žalujoča družina Švara.

— **Idrija.** (Gradba gasilskega doma.) V številki 120. našega lista od 22. t. m. smo poročali, da se je pri začetnih delih gradbe gasilskega doma zgodilo nekaj, kar je zelo osupnilo in užalilo naše prebivalstvo. Poročali smo, da se na delo sprejemajo samo oni fantje, ki so včlanjeni v tukajšnjem fašistovskem sindikatu, dočim je bilo nekaj fantov, ki so bili začetkom sprejeti, pozneje ravno vsled tega odpuščeni, ker niso bili člani sindikata. Ker smo pozneje zvedeli, da niso bili res vsi dotični fantje člani sindikata, kateri ima baje jako malo članov, to vest dragevolje popravljamo. Temu nasproti pa ugotavljamo, da ni bil po odpustitvi onih fantov, ki jih je vzel podjetnik na svojo roko v delo, še nobeden sprejet, ako ni imel posebnega dovoljenja od tajnika tukajšnjega fašistovskega sindikata, kar ni prvemu našemu poročilu enako, pač pa precej podobno. Po pravici se lahko vprašujemo, ali imamo še v občini prefekturnega komisarja, ki bi kot tak edini moral imeti odločilno ali vsaj priporočilno besedo v tej zadevi. Tudi si dovoljujemo vprašati, po katerem zakonu je podjetnik zavezan na tako početje molčati in ubogati? Treba je samo še zakona, ki bi nam prepovedal samostojno misliti in zapovedal k vsem takim in podobnim slučajem molčati. Do tedaj pa si pridržujemo, pravico tako početje najstrožje obsojati.

— **Koncert.** Izvršilni odbor z proslavo 25-letnice vladanja kralja Viktorja Emanuela III. je priredil v soboto dne 23. maja v dvorani hotela Diduč koncert v spomin mojstra Jakoba Puccinija s sledečimi njegovimi skladbami 1. «Bohéme», akt. III., duet za sopran in bariton. Gospa Polissena in g. ing. Tecilazich. 2. «Suor Angelica», sopran solo. Gospa Tecilazich. 3. «Manon» madrigale za mezzo-sopran in ženski zbor. Gdč. Leni Lapanje. 4. «Toska» recitacija za bariton. G. ing. Tecilazich. 5. «Butterfliy» akt II., duet za sopran in mezzo sopran. Gospa Tecilazich in gdč. Leni Lapanje. 6. «Butterfliy», akt I., arija za sopran in ženski zbor. Gospa Tecilazich. Na klavirju sta spremljali gospa Tecilazich in gdč. Mici Lapanje. Vse točke so bile krasno izvajane, tako da so bili tudi poslušalci, ki so čuli podobne koncerte v večjih mestih, lahko zadovoljni. Pred pričetkom koncerta je g. občinski komisar Romeo Angelelli predaval o življenju in delih mojstra Puccini-ja. Ker je bil čisti dobiček namenjen fondu za proslavo 25-letnice, ki se bo porabil le v dobrodelne namene, je škoda, da ni bila večja udeležba. Odbor namerava napraviti še več prireditev v ta namen.

— **Gorica.** Pasji dnevi nastopajo. Kdor le more in kadar more, jo potegne iz žgočih zaprašenih zidov v naravo.

V petek 22. maja — pozno dovolj — se je zbrala družba vnetih planincev, da si ustvari svoje izletno-planinsko ognjišče.

Po kratki debati se izvoli pripravljalni odbor «Planinskega kluba»: g. Košir Miha, g. Rudolf Ivan, g. Jelinčič Zorko. Odločitev še ni padla, ali naj bo klub samostojen, ali naj se priključi kot podružnica Planinskemu društvu v Trstu.

Sklene se takoj prirediti prvi klubov izlet za binkoštne praznike.

«Končno!» bi vzkliknili s čustvom olajšanja, če bi bili gotovi, da to zopet ni le poizkus med poizkusi po vojni, da se oživi planinsko društvo. Res —, velika je naša zaspanost in malomarnost pred Bogom in ljudmi, da se še v letu Gospodovem 1925-em mora planinsko društvo v Gorici boriti na življenje in smrt za svoj obstoj. In to v Gorici, na podnožju veličastnih naših planin, ki vabijo v svoje eterične višine! — In to med narodi, ki imajo tako razvite planinske organizacije, da mi to komaj slutimo!

KMETOVALCI, SPAMETUJTE SE!

Slovensko kmetijsko društvo v Gorici je prišlo na sled mnogoterim potvorbam kmetijskih potrebščin. Dogajajo se vnebovpijoče ponaredbe. In to vse na škodo našega kmeta.

Navidezno nizke cene skrivajo za seboj slabo blago, ničvredna gnojila, ki so na škodo travnikom, njivam in vinogradom.

Slaba modra galica lahko uniči trud celega leta. Ne samo da je denar izdan za taka gnojila zavržen, ampak je tudi škoda, katero trpi naš kmet radi svoje lahkovernosti, ogromna. Uničeni vinogradi, uničena polja!

Kmetje pazite, kaj kupujete! Trdo prislužite svoj denar; dajajte ga samo za blago, o katerem veste, da vam prinese tudi dobiček!

Prodaja se vam slabo žveplo za žveplo najboljše vrste. Med soliter se vam pomeša rdečkast pesek in cenejši kajnit in to se vam prodaja kot čist soliter. Posebno zadnje čase se dogajajo s solitrom različne sleparije.

Kmetovalci, ne puščajte se zavajati od brezvestnih mešetarjev, ki vam vsiljujejo manjvredno blago, za katero oni dobivajo mastne procente.

Da ne bo več tožb in objokovanja nad uničenimi vinogradi in njivami, kupujte svoje kmetijske potrebščine edino le pri naši strokovni organizaciji, pri Kmetijskem društvu v Gorici, ki vam zamore jamčiti pristnost blaga. Do danes se še ni nihče pritožil.

Posebno pri modri galici in solitru pazite. Soliter ki je pristen, lahko vsak sam spozna in sicer takole: Segrejte železno ploščo in nanjo položite soliter. Ako se le ta topi in zgori brez škrcanja in pocanja, je znamenje, da je pristen. Ako pa pusti pepel ali štrca, je znak, da je med solitrom pomešan pesek ali pa kaj drugega.

Kdor dobi tak soliter, naj ga takoj pošlje ¼ kg na **Slov. kmetijsko društvo** v Gorico, katero ga preišče in bo zasledovalo dotične, ki prodajajo tako blago.

Z vzorcem je treba navesti tudi ceno in trgovca, ki tako blago prodaja.

Iz tržaške pokrajine

— **Štorje.** (Veselica). Dne 21. junija se bo vršila pri nas veselica z bogatim sporedom, katerega objavimo natančno pravočasno.

Prosimo sosednja društva, da bi na ta dan ne prirejala svojih veselic. — Odbor Km. izob. dr. «Štorje».

— **Predavanje v Saležu** je radi tehničnih ovir preneseno na še nedoločen čas.

— **Spored veselice pevskega društva «Veliko Gradišče» v Vrhpoljah dne 31. maja 1925.** 1. Pevsko društvo «Veliko gradišče»: «Na planine»; 2. Pevski zbor iz Gročane: «Pod noč» — Svetec; 3) Pevski zbor iz Drage: Vodopivec: «Pesem»; 4) Pevski zbor «Venec» iz Kozine: «Opomin k veselju»; 5) Društvo «Zvezda» iz Herpelj: Adamič: «Ko sneg skopni»; 6) Društvo «Slavnik» iz Klanca: Adamič: «Stoji gora»; 7) Pevsko društvo «Ilirija» — Trst: Lajovic: «Medved z medom»; 8. Tamburaško društvo «Zarja» iz Bazovice: Ženski zbor s spremljevanjem tamburic.; 9) — — «Ženin Jakob» — Burka v enem dejanju. Prosta zabava. Sodeluje «Godbeno društvo» iz Herpelj z izbranimi komadi.

Vesti iz Istre

— **Iz Ilirske Bistrice. Nov jutranji vlak v Reko.** Občine reške doline ter drugi prizadeti sloji so se že dlje časa zanimali za to, da bi uprava državnih železnic vpeljala med Reko in postajami reške doline jutranji vlak, ker so bile dosedanje zveze skrajno neugodne. Prizadeto prebivalstvo bo z zadoščenjem vzelo na znanje vest, da je uprava državnih železnic ugodila tem prošnjam. Z vpeljavo novega poletnega urnika z dne 5. junija 1925. bo začel voziti tovorni vlak štev. 5312 tudi osebe, in sicer bo pri tem vlaku samo III. razred. Vlak bo prišel na postajo Trnovo-Bistrica ob 6. uri zjutraj ter bo odšel ob 6.15 in dospel na Reko ob 8.05. uri Vlak bo vozil od Št. Petra do Reke in bo gotovo nudil velike ugodnosti vsem onim, ki imajo kratke opravke na Reki, tako da bodo lahko prišli zjutraj zgodaj v mesto in se že tekom dopoldneva lahko vrnili domov.

Dobro bi bilo, da bi merodajna oblastva ugodila tudi drugi že davno izraženi želji prizadetih krogov, da bi namreč vpeljala na postaji Trnovo-Bistrica brzojavno službo, kar bi bilo od velike koristi posebno za krajevno trgovino, ki se vedno bolj razvija.

DAROVI

Za «Šolsko društvo» daruje Ivan Kodeli, Kobarid L 50.— Denar hrani upravništvo.

Borzna poročila.

DEVIZE Amsterdam od 1000.— do 1010.— Belgija od 123.— do 125.—; Pariz 125.50 do 126.— London od 121.75 do 122.05; New York od 24.95 do 25.15; Španija od 362.— do 366.—; Švica od 485.— do 488.—; Atene od 43.50 do 45.—; Berlin od 592.— do 598.—; Bukarešt od 11.25 do 12.—; Praga od 73.75 do 74.25; Ogrska od 0.0350 do 0.0355; Dunaj od 0.0350 do 0.0358; Zagreb od 41.25 do 41.50.

VALUTA; Avstrijske krone od 0.0347 do 0.0355 dinarji od 41.10 do 41.40; dolarji od 24.90 do 26.40; novci po 20 frankov od 96.— do 98.— funt šterling od 121.70 do 122.—.

Benečijske obveznice 76.65.

MALI OGLASI

MOŠKE obleke, nove, sive, plave in rujavkaste prodam za polovično ceno. Via Ricci 10, vrata 3. 711

ZEKOVSKEGA vajenca, od 14 do 16 let starega, sprejme takoj Viktor Jejčič, pekarna v Dobravljah 105 pri Ajdovščini. 709

HIŠNO, zdravo, sprejme majhna družina. Vrdela, via delle Docce št. 919 III., Percich. 708

«INDIAN-SCOUT, motorno kolo s sidecar-om 4—6 PH, zajamčeno v najboljšem stanju, komaj eno leto rabljeno, se takoj proda za ugodno ceno. Naslov: Lampe, Bač pošta Knežak (Fontana del Conte). 710

Ako želite izborno, zajamčeno pristno
rumeno prajno milo
zahtevajte znano znamko
„VELOCE-LAVABENE"

Avtomobilska proga

Trst-Nova cesta-Lonjerski kamnolom-Bazovica-Padriče-Gropada-Trebče.

Ob delavnikih: iz P. Oberdan ob 12.—, 18.— 19.40
iz Trebič ob 7.—, 14.15, 18.45
Ob praznikih: iz P. Oberdan ob 7.30*, 12.—, 15.30, 16.—*, 20.—
iz Trebič ob 7.—, 9.—*, 14.15, 19.—, 20.—*

* Samo v slučaju lepega vremena.
NB. Ob delavnikih edina cena L 3—
427 Podjetje Romolo Brunelli.

ŽABNICE, angleške ključavnice, ključi, obliči, pile, žagice, vijaki, žeblji itd. Zaloga železnine, via Filzi 17. 694

Hranilnica in posojilnica v Št. Petru na Krasu
reg. zadr. z neom. zavezo
vabi svoje člane na
25. redni občni zbor
ki se bo vršil
v nedeljo, dne 14. junija 1925, v uradnih prostorih zadruge, v lastni hiši, ob 3.30 popoldne
s sledečim dnevnim redom:
1. Čitanje zapisnika zadnjega rednega občnega zbora.
2. Poročilo načelništva in nadzorništva.
3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1924.
4. Volitev načelništva.
5. Volitev nadzorništva.
6. Sprememba pravil.
7. Slučajnosti.

NAČELNIŠTVO.

NB. V slučaju nezadostne udeležbe članov, se bo vršil občni zbor pol ure kasneje in bo sklepal ob vsakem številu navzočih članov. 439

RESTAVRANT EVROPA
Gorica, Piazza della Vittoria 16
Telefon 260 430
Velik prostor popolnoma na novo urejen, garaža, krogljišče in kegljišče, lep vrt za poletno sezono. Izborna domača kuhinja. — Jedila gorka in mrzla ob vsaki uri. Postrežba točna.
Abonementi po L 10.— dnevno
Vsakovrstna izbera domačih vin

PFAFF stroji za šivanje in vezenje, origin., nemški.
ZALOGA: (318
F. BEDNAR
tvrdka ustanovljena 1878. l.
Trst, Via Genova 19
Zaloga bombaža za vezenje D. M. C.

Zlato, srebro, krone, platin, zobovje 56
kupuje
Zlatarna ALBERT POVH
Trst, Via Mazzini 46

URARNA-ZLATARNA F. BUDA
Trst — Corso Garibaldi 35
(Podružnica Via Scalinata 1)
Kupuje krone, goldinarje, staro zlato, briljante in plačuje po najvišjih cenah.
Razpolaga z veliko izbero vseh zlatih predmetov 14 in 18 karatnih, briljantov, dijamantov, srebrnine in ur po **najnižjih cenah.** (55)

ZA BIRMO
je edini vaš urar in zlatar
Alojzij Povh
na Piazza Garibaldi št. 2 prvo nadstropje

Pravimo Vam samo to:
Predno kupite
Pohištvo
oglejte si največjo izbero pri
M. STEINER
Via Geppa 15 in 17 Via Geppa 15 in 17

IZDELOVALNICA DEŽNIH PLAŠČEV
MODERNA BARVALNICA
Trst - Corso Vittorio Emanuele III. 39
Dežni plašči se popravljajo, čistijo, barvajo itd.
Tovrstne obleke in kožuhovine se čistijo in barvajo.
Navadno blago se impregnira, da postane nepremočljivo.
Cene zmerne. (317) **Postrežba točna.**

PODLISTEK

V. J. KRIŽANOVSKA: (67)

Moč preteklosti

Roman v treh delih.

Iz ruščine prevedel *Ivan Vouk.*

— Takoj stečem! — je odgovoril Mišelj in naglo odšel.

Dame so se nekoliko umirile in začele govoriti o dogodkih zadnje noči. Po končani nevihti jih je strah minil.

Brez najmanjšega truda je Mišelj našel tajna vrata in prišel v kabinet, ki ni bil razsvetljen, toda skozi vratne špranje je takoj videl, da je spalnica svetla. Z največjo previdnostjo je vstopil; v njegovo začudenje pa je bila soba prazna, postelja nedotaknjena, a pri velikem zrcalu, ki je bilo razsvetljeno s svečami, je na stolu v neredu ležala bratrančeva obleka. Presenečen se je Mišelj oziral okrog sebe in tedaj je videl, odmaknjeno mizo in stojalo in na stežaj odprte duri, o katerih se mu ni niti sanjalo.

— Ah, nepridiprav! Ti nas vodiš za nos in nas pustiš, da čakamo prihoda Diomida Petroviča za poset zazidanega krila, sam pa si že našel vhod, se izprehajaš po tajnstvenih sobah in prirejaš iluminacije. No počakaj, ti grdi Pavlik, jaz ti že dam za tvoje tajne muhe! — je mrmral in stopil v sobo Giovanne.

Težek zrak, ki je bil nasičen z jedkim vonjem, mu je udaril v obraz, toda ni se zmenil za to. S pohlepno radovednostjo je razgledoval neznani mu prostor, ki je bil razsvetljen s svečami v starih svečnikih; tedaj se je nenadoma ozrl na posteljo z brokatnim baldahinom in obstal je kakor iz kamna s široko odprtimi očmi.

Na starinski postelji je ležala Valerija v razkošni obleki šestnajstega stoletja, a na stopnicah je klečal z upognjeno glavo in zaprtimi očmi strašni Paolo Di Montignoso v prelepi, z zlatom vezeni brokatni kamižoli, s čipkasto frezo in z bodalcem za pasom. Valerija je krčevito stiskala roko maledetta; a ni se zganila, bila je otrpla in se je zdela mrtva.

Črpajoč moč v svoji grozi, se je Mišelj otresel otrplosti, bežal iz sobe, odprl zapah in kakor brez uma ter ves zasopel je pritekel v materino sobo kakor veter. Smrtno bled s štrlečimi lasmi in izbuljenimi očmi se je ustavil pred prestrašenimi ženskami.

Težko je sopel in šele črez minuto je pretrgano izgovoril:

Valerija... Montignoso... maledetto, oba sta umrla na stari postelji in ona... drži prikazen za roko.

Po teh besedah je plosknil z rokami in se zrušil brez zavesti na tla. Ko je Helena Aleksandrovna zagledala sina v takšnem stanju in slišala njegove besede, je najprej pomislila, da se mu je morda zmešalo; ko pa je padel, je zakričala in se vrgla k njemu.

Samo Lolo je ohranila prisotnost duha in odločno posegla vmes. S tresočimi se rokami je prinesla steklenico z zdravilno soljo, ki jo je izročila materi, da spravi brata k zavesti, sama pa se je posvetila Larisi Arkadjevni. Ko je ta prišla nekoliko k sebi, je prosila, naj jo spremi v sobo Pavla Borisoviča, da bi videla, kaj se je zgodilo.

— Ne morem hoditi, tako mi je, kakor da so mi noge odpadle, — je s težavo izpregovorila Larisa Arkadjevna.

Zobje so ji šklepetali in očividno se je borila z omedlevico.

— Tedaj pozovem Severio. Končno moramo vedeti, kaj je z Valerijo in kje je Pavlik, — je odločno rekla Lolo.

Pozvonila je in starka je prišla; bila je videti vsa izmučena od nespanca zaradi strašne nevihte, a Lolo ji je povedala čudne bratove besede.

— Pojdite z menoj, Severia, poglejmo, kaj se je zgodilo. Mimogrede zbudim tudi Dino ter jo vzamemo s seboj. Če bo potreba, nam bo pomagala, ker ne maram, da bi služabništvo videlo to, kar je bolje skriti pred njimi. Vi ste zanesljivi in ne boste raznašali govoric.

— O, signorina, zanesite se name. Stara Severia ne bo zlorabila vašega zaupanja, a moje srce sluti, da se je pri signoru baronu zgodilo nekaj hudega. Niso zastonj menihi peli De profundis, ni se zaman prikazala Jolanda, — je odgovorila Severia s solznimi očmi.